

Autoreferat

Imię i nazwisko: **Tadeusz Klecha**

Posiadane dyplomy i stopnie naukowe:

- dyplom magistra matematyki: Wydział Matematyki i Fizyki Uniwersytetu Warszawskiego, 1966r. (*Dwuwymiarowe dynamiczne zagadnienia naprężeń cieplnych*; promotor Prof. W. Nowacki)
- stopień doktora nauk technicznych: IPPT PAN, 1983r., rozprawa doktorska pod tytułem *Fale powierzchniowe w niejednorodnej, izotropowej półprzestrzeni sprężystej*; promotor Prof. J. Ignaczak)

Dotychczasowe zatrudnienie w jednostkach naukowych:

2006 –	Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie
1985 – 2005	Akademia Ekonomiczna w Krakowie
1971 – 1983	Politechnika Świętokrzyska w Kielcach; na stanowiskach: asystenta, starszego asystenta i wykładowcy
1967 – 1971	doktorant IPPT PAN w Warszawie

Osiągnięcie naukowe, o którym mówi art. 16 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki, stanowi jednotematyczny cykl publikacji pod tytułem:

Problem fal powierzchniowych w anizotropowej niejednorodnej półprzestrzeni sprężystej opisany w języku naprężeń.

Omówiony w dalszej części autoreferatu (str. 2–7) cykl składa się z ośmiu prac:

- [1] T. Klecha, *Surface stress waves in a nonhomogeneous elastic half – space. Part I. General result based on spectral analysis. Existence and analyticity theorems*, Arch. Mech. **48**, 3, pp. 493 – 512, Warszawa 1996,
- [2] T. Klecha, *Surface stress waves in a nonhomogeneous elastic half – space. Part II. Existence of surface waves for an arbitrary variation of Poisson's ratio. Approximate solution based on perturbation methods*, Arch. Mech. **48**, 3, pp. 513 – 539, Warszawa 1996,
- [3] T. Klecha, *Propagation of surface waves in a nonhomogenous anisotropic elastic semi - space*, Bull. Pol. Ac. Sci.tech. **46**, 2, 1998 (163-176).
- [4] T. Klecha, *Existence and uniqueness of the solution to the problem of surface wave propagation in a nonhomogenous isotropic elastic half-space*, Bull. Ac. Pol. Sci.tech., **47**, 3, 1999 (221-225).
- [5] T. Klecha, *Analysis of surface wave operator in a nonhomogenous isotropic elastic semi-space. Part I*, Bull. Ac. Pol. Sci.tech. **48**, 4, 2000 (493-498).
- [6] T. Klecha, *Analysis of surface wave operator in a nonhomogenous isotropic elastic semi-space. Part II*, Bull. Ac. Pol. Sci.tech. **48**, 4, 2000 (499-504).
- [7] T. Klecha, *Analysis of surface wave operator in a nonhomogenous anisotropic elastic semi-space*, Bull. Ac. Pol. Sci.tech. **48**, 4, 2000 (505-511).
- [8] T. Klecha, *The application of a small parameter method to analysis of the stress surface waves in a nonhomogeneous isotropic halfspace*, Bull. Ac. Pol. Sci.tech. **50**, 4, 2002 (277-284).

Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo – badawczych zamieszczono na str. 8 i 9.

T. Klecha

Problem fal powierzchniowych w anizotropowej niejednorodnej półprzestrzeni sprężystej opisany w języku naprężeń.

1. Sformułowanie tematu. Własności operatorów w równaniach naprężeniowych opisujących propagację fal powierzchniowych w niejednorodnej półprzestrzeni sprężystej.

W pracy [1] rozważana jest izotropowa półprzestrzeń sprężysta, której parametry: gęstość, moduł ścinania i liczba Poissona zależą od głębokości półprzestrzeni. Rozważając następnie rozwiązanie postaci $\boldsymbol{\tau} = \boldsymbol{\alpha}(x_2) \exp[i(sx_1 - t\sqrt{\lambda})]$, dostaje się na częstość kątową ω taką, że $\lambda = \omega^2$ i funkcję $\boldsymbol{\alpha}(x_2)$ uogólniony problem własny: $\mathbf{A}(s)\boldsymbol{\alpha} - \lambda\mathbf{B}\boldsymbol{\alpha} = \mathbf{0}$, gdzie $\mathbf{A}(s)$ jest samosprężonym macierzowym operatorem różniczkowym, $\mathbf{B}$ macierzą dodatnio określoną oraz $\boldsymbol{\alpha}$ jest wektorem własnym. Rozwiązanie tego problemu daje możliwe gałęzie $\lambda_\alpha(s)$ związku dyspersyjnego. Interesuje nas tylko widmo dyskretne, to znaczy takie, że odpowiednie funkcje własne są z $(L^2(0, \infty))^3$ lub $(C^2[0, \infty))^3$, co zapewnia, że mamy do czynienia istotnie z falami powierzchniowymi. Okazuje się, że powyższy problem można również sprowadzić do skalarnego równania różniczkowego rzędu czwartego zależnego od parametru λ w sposób nieliniowy. Dowodzi się następnie, że jeżeli rozważane fale istnieją, to ich związek dyspersyjny jest funkcją analityczną parametru s . Dokładniej częstość, a więc i prędkość fali są analitycznymi funkcjami liczby falowej s w całym zakresie zmienności liczb falowych. W tym celu użyto teorii homomorficznych rodzin typu B (por. [10]).

W 1971 (por. [9]) J. Ignaczak sformułował problem propagacji naprężeniowych fal powierzchniowych. Zagadnienie sprowadzało się do rozwiązania problemu własnego:

$$(1.1) \quad \mathbf{A}(s)\boldsymbol{\alpha} - \lambda\mathbf{B}\boldsymbol{\alpha} = \mathbf{0}, \quad \alpha_{ij} = \alpha_{ij}(x_2) \quad (\alpha_{ij} \in C^2[0, \infty); i, j = 1, 2),$$

przy warunkach dla funkcji $\boldsymbol{\alpha}(x_2)$ oraz liczby falowej s :

$$(1.2) \quad \alpha_{22}(0) = \alpha_{12}(0) = \alpha_{22}(\infty) = \alpha_{12}(\infty) = \alpha_{11}(\infty) = 0, \quad s > 0,$$

gdzie funkcja $\boldsymbol{\alpha}(x_2)$ oraz operatory $\mathbf{A}(s)$ i $\mathbf{B}$ w przypadku anizotropowym oraz izotropowym i dla płaskiego stanu odkształcenia są określone wzorami:

$$(1.3) \quad \boldsymbol{\alpha}(x_2) = \begin{bmatrix} \alpha_{11}(x_2) \\ \alpha_{22}(x_2) \\ \alpha_{12}(x_2) \end{bmatrix},$$

$$(1.4) \quad \mathbf{A}(s) = \begin{bmatrix} \frac{s^2}{\rho} & 0 & \frac{s}{\rho}D \\ 0 & -D\frac{1}{\rho} & sD\frac{1}{\rho} \\ -sD\frac{1}{\rho} & -\frac{s}{\rho}D & \frac{s^2}{\rho} - D\frac{1}{\rho}D \end{bmatrix},$$

$$(1.5) \quad \mathbf{B} = \begin{bmatrix} C_1 & C_2 & C_4 \\ C_2 & C_3 & C_5 \\ C_4 & C_5 & C_6 \end{bmatrix},$$

gdzie D – oznacza różniczkowanie względem x_2 ($D = d/dx_2$, $x_2 \geq 0$). W przypadku izotropii:

$$(1.6) \quad \begin{aligned} C_1 &= \kappa_{1111}(x_2), & C_2 &= 2\kappa_{1112}(x_2), \\ C_5 &= 2\kappa_{1222}(x_2), & C_6 &= \kappa_{2222}(x_2), \end{aligned}$$

gdzie $\kappa_{ijkl}(x_2)$ jest tensorem modułów podatności (compliance), jako współrzędnej przestrzennej.

Dziedzina operatorów $\mathbf{A}$ i $\mathbf{B}$ są zbiory:

$$(1.7) \quad \begin{aligned} \text{dom } \mathbf{A} &= \{\alpha \in [C^2[0, \infty)]^3\} & \alpha_{22}(0) &= \alpha_{12}(0) = \alpha_{22}(\infty) = \alpha_{12}(\infty) \\ \text{dom } \mathbf{B} &= \{\alpha \in [C^2[0, \infty)]^3\} & &= \alpha_{11}(\infty) = 0. \end{aligned}$$

W przypadku izotropii operator (dwuwymiarowy przypadek):

$$\mathbf{B} = \begin{bmatrix} \frac{1-\nu}{2\mu} & \frac{-\nu}{2\mu} & 0 \\ \frac{-\nu}{2\mu} & \frac{1-\nu}{2\mu} & 0 \\ 0 & 0 & \frac{1}{\mu} \end{bmatrix}, \text{ tutaj}$$

$C_1 = \frac{1-\nu}{2\mu}$, $C_2 = \frac{-\nu}{2\mu}$, $C_4 = 0$, $C_3 = \frac{1-\nu}{2\mu}$, $C_5 = 0$, $C_6 = \frac{1}{\mu}$. W tym przypadku liczba parametrów sprężystości wynosi 2. Identyczna sytuacja jest w przypadku trójwymiarowym, tutaj liczba parametrów także wynosi 2.

W przypadku ogólnej anizotropii w $\mathbf{R}^3$ macierz:

$$\mathbf{B} = \begin{bmatrix} \kappa_{1111} & \kappa_{1122} & \kappa_{1133} & 2\kappa_{1123} & 2\kappa_{1131} & 2\kappa_{1112} \\ \kappa_{1122} & \kappa_{2222} & \kappa_{2233} & 2\kappa_{2223} & 2\kappa_{2231} & 2\kappa_{2212} \\ \kappa_{1133} & \kappa_{2233} & \kappa_{3333} & 2\kappa_{3323} & 2\kappa_{3331} & 2\kappa_{3312} \\ 2\kappa_{1123} & 2\kappa_{2223} & 2\kappa_{3323} & 4\kappa_{2223} & 4\kappa_{2331} & 4\kappa_{2331} \\ 2\kappa_{1131} & 2\kappa_{2231} & 2\kappa_{3331} & 4\kappa_{2331} & 4\kappa_{3131} & 4\kappa_{3112} \\ 2\kappa_{1112} & 2\kappa_{2212} & 2\kappa_{3312} & 4\kappa_{2331} & 4\kappa_{3112} & 4\kappa_{1212} \end{bmatrix},$$

Gdzie κ_{ijkl} są współczynnikami tensora podatności (compliance). Liczba parametrów wynosi 21 w przypadku anizotropii ogólnej.

W przypadku izotropowym niejednorodnym w $\mathbf{R}^3$ macierz $\mathbf{B}$:

$$\mathbf{B} = \begin{bmatrix} \frac{1}{E} & \frac{-\nu}{E} & \frac{-\nu}{E} & 0 & 0 & 0 \\ \frac{-\nu}{E} & \frac{1}{E} & \frac{-\nu}{E} & 0 & 0 & 0 \\ \frac{-\nu}{E} & \frac{-\nu}{E} & \frac{1}{E} & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & \frac{1}{G} & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & \frac{1}{G} & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & \frac{1}{G} \end{bmatrix},$$

Tutaj

E – moduł Younga

$$\frac{1}{G} = \frac{2(1 + \nu)}{E}$$

λ, μ – współczynniki Lamego

ν – współczynnik Poissona

μ – moduł ścinania

$\mathbf{B}$ zależy od 2 parametrów sprężystości.

Podobnie wygląda sytuacja w $\mathbf{R}^2$.

Natomiast w przypadku transwersalnej izotropii:

(Jest to grupa ζ_{12} generowana przez grupy obrotów $\mathbf{R}_{e_3}^\varphi$, $0 < \varphi < 2\pi$ ma 5 parametrów elastyczności. Transwersalna izotropia względem kierunku m jest scharakteryzowana przez ζ_{12} skracającą się z $\mathbf{1}$ i rotacji $\mathbf{R}_m^\varphi$, ($0 < \varphi < 2\pi$). Materiał w punkcie $\mathbf{x}$ ma ζ_n symetrię jeśli ζ_n jest półgrupą ζ_x (por. [16]).

Dla ciała anizotropowego niejednorodnego w $\mathbf{R}^3$ macierz $\mathbf{B}$ jest postaci (por. [15], [16]):

$$\mathbf{B} = \begin{bmatrix} \kappa_{1111} & \kappa_{1122} & \kappa_{1122} & 0 & 0 & 0 \\ \kappa_{1122} & \kappa_{2222} & \kappa_{2233} & 0 & 0 & 0 \\ \kappa_{1122} & \kappa_{2233} & \kappa_{2222} & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 4\kappa_{2323} & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 4\kappa_{3131} & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & \kappa_{3131} \end{bmatrix},$$

Liczba parametrów wynosi 5.

Wszystkie macierze $\mathbf{B}$ wymienione przy analizie uogólnionego problemu własnego $\mathbf{A}(s)\boldsymbol{\alpha} - \lambda\mathbf{B}\boldsymbol{\alpha} = \mathbf{0}$ oraz samosprężony operator $\mathbf{A}$ spełniający założenia teorii Kato, dowód tego faktu jest podobny do dowodu w przypadku dwuwymiarowym. Zatem można sformułować tezę o analitycznej zależności amplitudy fali i prędkości fali od liczby falowej s ($s > 0$).

Związki (1.1) – (1.5) powstały z analizy dwuwymiarowych naprężeniowych równań ruchu dla niejednorodnej półprzestrzeni sprężystej:

$$(1.8) \quad 2\kappa_{ijkl}(\mathbf{x}) \frac{\partial}{\partial t^2} \tau_{kl}(\mathbf{x}, t) = \frac{\partial}{\partial x_j} \left[\rho^{-1}(\mathbf{x}) \frac{\partial \tau_{ik}}{\partial x_k}(\mathbf{x}, t) \right] + \frac{\partial}{\partial x_i} \left[\rho^{-1}(\mathbf{x}) \frac{\partial \tau_{jk}}{\partial x_k}(\mathbf{x}, t) \right],$$

gdzie $\tau_{kl} = \tau_{kl}(\mathbf{x}, t)$, $(i, j, k, l = 1, 2)$, a $\mathbf{x} = (x_1, x_2)$ jest poszukiwanym polem naprężeniowym. Tensor modułów podatności κ_{ijkl} jest 4-wskaźnikowym polem tensorowym spełniającym warunki:

$$(1.9) \quad \text{symetria: } \kappa_{ijkl} = \kappa_{jikl} = \kappa_{ijlk} = \kappa_{lkij},$$

$$(1.10) \quad \text{silna eliptyczność: } \kappa_{ijkl} a_i b_k a_j b_l > 0 \text{ dla dowolnych wektorów } \mathbf{a}, \mathbf{b}.$$

Zakłada się, że tensor $\kappa_{ijkl}(x_2)$ oraz funkcja gęstości $\rho(x_2)$ ($i, j, k, l = 1, 2$) zależą jedynie od x_2 i są ograniczonymi funkcjami klasy $C^2[0, \infty)$. W półprzestrzeni sprężystej:

$$(1.11) \quad U = \{\mathbf{x} = (x_1, x_2) : x_2 \geq 0, -\infty < x_1 < +\infty\}$$

macierz $\mathbf{B}$ jest dodatnio określona, gdy:

$$C_1(x_2) = \kappa_{1111} \geq \kappa_{1111\min} = d_1 > 0,$$

$$C_1(x_2)C_3(x_2) - C_2^2(x_2) = 4[\kappa_{1111}(x_2)\kappa_{1212}(x_2) - \kappa_{1112}^2(x_2)] \geq d_2 > 0,$$

$$\det \mathbf{B} \geq d_3 > 0,$$

natomiast d_1, d_2, d_3 są pewnymi dodatnimi liczbami rzeczywistymi.

Poszukujemy rozwiązania $\tau_{kl}(\mathbf{x}, t)$ równania (1.8) w postaci:

$$(1.12) \quad \tau_{11}(\mathbf{x}, t) = \alpha_{11}(x_2) \exp[i(sx_1 - t\sqrt{\lambda})],$$

spełniającego warunki:

$$(1.13) \quad \tau_{22}(x_1, 0, t) = \tau_{12}(x_1, 0, t) = 0,$$

$$(1.14) \quad \tau_{22}(x_1, \infty, t) = \tau_{12}(x_1, \infty, t) = \tau_{11}(x_1, \infty, t) = 0$$

dla $-\infty < x_1 < +\infty$, $t > 0$, $i = \sqrt{-1}$, $s > 0$, $\lambda > 0$.

Z (1.12) i (1.8) otrzymujemy równanie własne postaci $\mathbf{A}\boldsymbol{\alpha} - \lambda\mathbf{B}\boldsymbol{\alpha} = \mathbf{0}$. Operator $\mathbf{A}$ ma wyznacznik charakterystyczny:

$$(1.15) \quad \begin{vmatrix} -2\rho^{-1}\xi_1^2 & 0 & -2\rho^{-1}\xi_1\xi_2 \\ 0 & -2\rho^{-1}\xi_2^2 & -2\rho^{-1}\xi_1\xi_2 \\ -\rho^{-1}\xi_1\xi_2 & -\rho^{-1}(\xi_1^2 + \xi_2^2) & -\rho^{-1}\xi_1\xi_2 \end{vmatrix} \equiv 0$$

w każdym punkcie (ξ_1, ξ_2) płaszczyzny zespolonej. Oznacza to, że układ (1.8) ma osobliwość. Można pokazać, że jeżeli istnieje pewne rozwiązanie tego układu, to spełnia ono warunek nierozdzielności (compatibility condition):

$$(1.16) \quad \left\{ \frac{1}{\mu} [(1-v)\tau_{11} - v\tau_{22}] \right\}_{,22} + \left\{ \frac{1}{\mu} [(1-v)\tau_{22} - v\tau_{11}] \right\}_{,11} - 2 \left\{ \frac{1}{\mu} \tau_{11} \right\}_{,12} = 0$$

dla $(\mathbf{x}, t) \in U \times [0, \infty)$.

W przypadku anizotropowym otrzymany warunek nierozdzielności można zapisać w postaci:

$$(1.17) \quad (C_1\alpha_{11} + C_2\alpha_{12} + C_3\alpha_{22})'' + (C_2\alpha_{11} + C_3\alpha_{12} + C_5\alpha_{22})' - s^2(C_4\alpha_{11} + C_5\alpha_{12} + C_6\alpha_{22}) = 0 ,$$

gdzie

$$\alpha_{11} = \frac{\lambda\rho C_2\alpha_{12}}{s^2 - \lambda\rho C_1} - \frac{\alpha_{12}}{s^2 - \lambda\rho C_1} + \frac{\lambda\rho C_4\alpha_{22}}{s^2 - \lambda\rho C_1} , \quad s^2 - \lambda\rho C_1 \neq 0 .$$

Łatwo zauważyć, że przeciwdziedziny $\mathbf{R}(\mathbf{A})$ i $\mathbf{R}(\mathbf{B})$ operatorów $\mathbf{A}, \mathbf{B}$ zarówno dla przypadku izotropowego jak i anizotropowego są równe, gdy spełniony jest warunek nierozdzielności.

Zwyczajne równanie różniczkowe:

$$(1.18) \quad - \left[\frac{\alpha_{12} - \nu(\alpha_{11} + \alpha_{22})}{2\mu} \right]'' + \frac{s^2[\alpha_{11} - \nu(\alpha_{11} + \alpha_{22})]}{2\mu} - s \left[\frac{\alpha_{12}}{\mu} \right]' = 0$$

jest równoważne płaskiemu warunkowi nierozdzielności dla półprzestrzeni izotropowej.

W pracach [1], [5]) oraz [7] wykazano, że $\dim \ker \mathbf{A} = 0$ w przypadku, gdy warunki nierozdzielności są spełnione, zaś $\dim \ker \mathbf{A} = \infty$ w przypadku przeciwnym.

W pracy [7] i pracy [5] pokazano, że dla izotropowej niejednorodnej półprzestrzeni sprężystej istnieje możliwość badania zagadnienia przy wykorzystaniu równania skalarnego 4-go rzędu. J. Ignaczak w pracy [11] pokazał, że dla półprzestrzeni izotropowej, gdy gęstość ośrodka $\rho(x_2) \equiv 1$ oraz moduł ścinania $\mu(x_2)$ i współczynnik Poissona $\nu(x_2)$ są ograniczonymi funkcjami klasy $C^2[0, \infty)$, to problem propagacji fal powierzchniowych redukuje się do następującego problemu własnego – znaleźć parę $(\beta(x_2), C_R)$ spełniającą warunki:

$$(1.19) \quad \left(\frac{1}{s^2} D \frac{1}{1 - \Omega} D - 1 \right) \frac{\Omega}{(1 - \kappa)(2 - \Omega)} [D^2 - s^2(1 - \Omega\kappa)]\beta + 4 \left(\frac{1}{2 - \Omega} D^2 - D \frac{1}{1 - \Omega} D \frac{1 - \Omega}{2 - \Omega} \right) \beta = 0$$

oraz

$$(1.20) \quad \beta(0) = \beta(\infty) = 0$$

$$\frac{1}{s^2(2 - \Omega)} D \left\{ \frac{\Omega}{(1 - \kappa)(2 - \Omega)} [D^2 - s^2(1 - \Omega\kappa)]\beta - 4s^2 \frac{1 - \Omega}{2 - \Omega} \beta \right\}_{x_2=0}^{x_2=\infty} = 0 .$$

Tutaj

$$\kappa(x_2) = \frac{1 - 2\nu(x_2)}{2 - 2\nu(x_2)} , \quad \Omega(x_2) = \frac{C_R^2}{\mu(x_2)} , \quad D = \frac{d}{dx_2} , \quad \kappa \in C^2[0, \infty] , \quad 0 < \kappa_1 \leq \kappa \leq \kappa_2 \leq \frac{3}{4} .$$

W pracy [4] wykazano, że jeżeli ograniczymy się do klasy $K = \{\beta(x_2): \beta(x_2) \in C^4[0, \infty), \beta(0) = 0, \beta(\infty) = 0\}$, $\mu(x_2) \equiv const$, to istnieje jedno rozwiązanie takie, że $\Omega_0 \in [C_{2R}^2, C_{1R}^2]$, gdzie C_{2R}^2, C_{1R}^2 są kwadratami prędkości Rayleigha w odpowiednich ośrodkach.

kach izotropowych jednorodnych [3]. Natomiast w pracy [8] metoda małego parametru została użyta do badań istnienia fal powierzchniowych w słabo niejednorodnej izotropowej półprzestrzeni sprężystej.

2. Alternatywne sformułowanie problemu propagacji fal powierzchniowych w niejednorodnej półprzestrzeni sprężystej.

W sekcji tej korzystamy z metody Najmarka (por. [12]) i pokazujemy, że uogólniony problem własny (1.1) – (1.2) może być zredukowany do równania:

$$(2.1) \quad \boldsymbol{\gamma}'' + \mathbf{Q}\boldsymbol{\gamma} = \mathbf{0} ,$$

gdzie $\boldsymbol{\gamma} = [\gamma_1, \gamma_2]^T$ jest wektorem z przestrzeni $C^2[0, \infty) \times C^2[0, \infty)$ spełniającym warunek nierozdzielności (*compatibility condition*) i warunki:

$$(2.2) \quad \gamma_1(0) = \gamma_2(0) = 0$$

natomiast operator $\mathbf{Q}$ określony jest wzorem (2.7).

Problem (2.1) – (2.2) jest badany za pomocą funkcji Green'a. Ponieważ (2.1) ma rozwiązanie dla $x_2 \in (0, \infty)$ przedłużalne do $+\infty$, problem istnienia rozwiązania zależy od warunku (por. [7]):

$$(2.3) \quad \alpha_{11} = \frac{\lambda\rho(x_2)C_2(x_2)}{s^2 - \lambda\rho(x_2)C_1(x_2)}\alpha_{12} - \frac{s}{s^2 - \lambda\rho(x_2)C_1(x_2)}\alpha_{12} + \frac{\lambda\rho(x_2)C_4(x_2)}{s^2 - \lambda\rho(x_2)C_1(x_2)}\alpha_{22} ,$$

Warunek nierozdzielności, który musi być spełniony, jest postaci:

$$(2.4) \quad (C_1\alpha_{11} + C_2\alpha_{12} + C_3\alpha_{22})'' - s^2(C_4\alpha_{11} + C_5\alpha_{12} + C_6\alpha_{22}) + (C_2\alpha_{11} + C_3\alpha_{12} + C_5\alpha_{22})' = 0 .$$

Operator $\mathbf{Q}$ otrzymujemy w następujący sposób: jeżeli $\boldsymbol{\beta} = \mathbf{U}\boldsymbol{\gamma}$ gdzie $\mathbf{U}$ jest dowolnym rozwiązaniem równania macierzowego (por. [5])

$$(2.5) \quad \mathbf{U}' + \frac{1}{2}\mathbf{P}_1\mathbf{U} = \mathbf{0} , \quad \det \mathbf{U} \neq 0 ,$$

wtedy równanie

$$(2.6) \quad \mathbf{R}_0\boldsymbol{\beta}'' + \mathbf{R}_1\boldsymbol{\beta}' + \mathbf{R}_2\boldsymbol{\beta} = \mathbf{0} ,$$

po zdefiniowaniu operatora $\mathbf{Q}$:

$$(2.7) \quad \mathbf{Q} = \mathbf{U}^{-1} \left(-\frac{1}{4}\mathbf{P}_1^2 + \mathbf{P}_2 \right) \mathbf{U} , \text{ gdzie } \mathbf{P}_1 = \mathbf{R}_0^{-1}\mathbf{R}_1 , \quad \mathbf{P}_2 = \mathbf{R}_0^{-1}\mathbf{R}_2 ,$$

można zredukować do postaci określonej w (2.1).

Macierze $\mathbf{P}_1, \mathbf{P}_2$ są pewnymi macierzami kwadratowymi. Podobnie: $\mathbf{R}_0, \mathbf{R}_1, \mathbf{R}_2$ są macierzami określonymi w pracy [5] i [7].

Wykorzystując wyniki prac [12] i [13] pokazano, że równanie różniczkowe $\gamma'' + Q\gamma = 0$ wraz z warunkami brzegowymi (2.2) ma dla każdego $s \in (0, \infty)$, $x_2 \in (0, \infty)$ rozwiązanie. Wstawiając rozwiązanie to do warunku nierozdzielności, otrzymujemy związek dyspersyjny.

W pracy [7] pokazano, że rozwiązanie równania (2.6) spełniające warunki $\beta(x_0) = \beta_0$, $\beta'(x_0) = \beta_1$ dla $x_0 \geq 0$, gdzie β_0, β_1 są zadanymi wektorami, jest przedłużalne do nieskończoności.

T. Uciecha

Literatura

- [1] T. Klecha, *Surface stress waves in a nonhomogeneous elastic half – space. Part I. General result based on spectral analysis. Existence and analyticity theorems*, Arch. Mech. **48**, 3, pp. 493 – 512, Warszawa 1996,
- [2] T. Klecha, *Surface stress waves in a nonhomogeneous elastic half – space. Part II. Existence of surface waves for an arbitrary variation of Poisson’s ratio. Approximate solution based on perturbation methods*, Arch. Mech. **48**, 3, pp. 513 – 539, Warszawa 1996,
- [3] T. Klecha, *Propagation of surface waves in a nonhomogenous anisotropic elastic semi - space*, Bull. Pol. Ac. Sci.tech. **46**, 2, 1998 (163-176).
- [4] T. Klecha, *Existence and uniqueness of the solution to the problem of surface wave propagation in a nonhomogenous isotropic elastic half-space*, Bull. Ac. Pol. Sci.tech., **47**, 3, 1999 (221-225).
- [5] T. Klecha, *Analysis of surface wave operator in a nonhomogenous isotropic elastic semi-space. Part I*, Bull. Ac. Pol. Sci.tech. **48**, 4, 2000 (493-498).
- [6] T. Klecha, *Analysis of surface wave operator in a nonhomogenous isotropic elastic semi-space. Part II*, Bull. Ac. Pol. Sci.tech. **48**, 4, 2000 (499-504).
- [7] T. Klecha, *Analysis of surface wave operator in a nonhomogenous anisotropic elastic semi-space*, Bull. Ac. Pol. Sci.tech. **48**, 4, 2000 (505-511).
- [8] T. Klecha, *The application of a small parameter method to analysis of the stress surface waves in a nonhomogeneous isotropic halfspace*, Bull. Ac. Pol. Sci.tech. **50**, 4, 2002 (277-284).
- [9] J. Ignaczak, *Upper and lower bounds on the velocity of surface waves in a nonhomogenous elastic semi-space*, Arch. Mech. Stos. **23**, 1971 (789-800).
- [10] T. Kato, *Perturbation theory for linear operators*, Springer Verlag, Berlin, Heidelberg, New York 1966.
- [11] J. Ignaczak, *Rayleigh waves in a nonhomogenous isotropic elastic semi-space*. AMS **15** (341-345) 1963.
- [12] M.A. Naimark, *Linear differential operator*, Nauka, Moskva 1969.
- [13] I.G. Pietrowski, *Równania różniczkowe zwyczajne*, PWN, Warszawa, 1967.
- [14] T. Roźnowski, *Naprężeniowe fale powierzchniowe w półprzestrzeni sprężystej transwersalnie izotropowej niejednorodnej*, praca habilitacyjna, IPPT PAN, Warszawa 1991.
- [15] R.B. Hetnarski, J. Ignaczak, *The mathematical theory of elasticity*, CRC PRESS, Taylor and Francis Group LLC, 2011
- [16] C.R. Truesdell, *Mechanics of Solid II*, Encyclopedia of physics vol VI a/2, Springer-Verlag, 1972.

T. Klecha

Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo – badawczych:

Obszary zainteresowań badawczych:

Mechanika ośrodka ciągłego;
Teoria kapitału i pieniądza.

Wykaz prac recenzowanych w Math. Reviews oraz Zentralblatt MATH:

Przed doktoratem

1. T. Klecha: *Existence of generalized tensorial fields in linear asymmetric elastodynamics*, Bull. Pol. Ac. Sci. Tech. XXI, 2, 1973; (69 – 77).;
2. T. Klecha: *Existence of surface waves in nonhomogeneous isotropic elastic semi – space with arbitrary variation of Poisson ratio*, Bull. Pol. Ac. Sci. Tech. XXV, 11, 1977; (347 – 357).;
3. T. Klecha: *Analytical dependence of velocity amplitude of a stress surface wave on the wave number*, Bull. Pol. Ac. Sci. Tech. XXIX, 5 – 6, 1981; (61 – 66).;
4. T. Klecha: *Surface waves in a weakly nonhomogeneous isotropic elastic halfspace*, Bull. Pol. Ac. Sci. Tech. XXIX, 5 – 6, 1981; (67 – 79).;
5. T. Klecha: *Effective form of amplitude of a stress surface waves in a nonhomogeneous isotropic elastic half – space*, Bull. Pol. Ac. Sci. Tech. **23**, 9 – 10, 1982; (473 – 488).;

Po uzyskaniu stopnia doktora

6. T. Klecha: *Surface stress waves in a nonhomogeneous elastic half – space. Part I. General result based on spectral analysis. Existence and analyticity theorems*, Arch. Mech. **48**,3, pp. 493 – 512, 1996.;
7. T. Klecha: *Surface stress waves in a nonhomogeneous elastic half – space. Part II. Existence of surface waves for an arbitrary variation of Poisson ratio. Approximate solution based on perturbation methods*, Arch. Mech. **48** ,3, pp. 513 – 539, 1996.;
8. T. Klecha: *Propagation of surface waves in nonhomogeneous anisotropic elastic semi – space*, Bull. Pol. Ac. Sci. Tech. **46**, 2, 1998.;
9. T. Klecha: *Existence and uniqueness of the solution to the problem of surface wave propagation in nonhomogeneous isotropic elastic half - space*, Bull. Pol. Ac. Sci. Tech. **47**, 3, 1999; (221 – 224)
10. T. Klecha: *Analysis of surface wave operator in a nonhomogeneous isotropic elastic semi – space. Part I*, Bull. Pol. Ac. Sci. Tech. **48**, 4, 2000; (493 – 498);
11. T. Klecha: *Analysis of surface wave operator in a nonhomogeneous isotropic elastic semi – space. Part II*, Bull. Pol. Ac. Sci. Tech. **48**, 4, 2000; (499 – 504);
12. T. Klecha: *Analysis of surface wave operator in a nonhomogeneous anisotropic elastic semi – space*, Bull. Pol. Ac. Sci. Tech. **48**, 4, 2000; (505 – 511);
13. T. Klecha: *The application of a small parameter method to analysis of the stress surface waves in a nonhomogeneous isotropic halfspace*, Bull. Pol. Ac. Sci. Tech. **50**, 4, 2000; (277 – 285).;

T. Klecha

Udział w projektach międzynarodowych:

1. INDECT (“Intelligent Information System Supporting Observation, Searching and Detection for Security Of Citizens in Urban Environment”), projekt Unii Europejskiej realizowany w ramach 7. Programu Ramowego, od 01.02.2011r.;
2. INSIGMA (“Inteligentny System Informacyjny dla Globalnego Monitoringu, Detekcji i Identyfikacji Zagrożeń”), projekt realizowany w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, współfinansowany przez Unię Europejską, od 01.10.2010r.

Udział w niektórych konferencjach międzynarodowych:

1. ICM 1983, Warszawa /komunikat/;
2. ICM 2002, Pekin.

Dydaktyka w latach 1985 – 2013:

1. Matematyka: UE Kraków (1985 – 2013), UJK Kielce (2002 – 2005);
2. Matematyka finansowa: UE Kraków (1991 – 2013), UJK Kielce (2002 – 2005);
3. Rachunkowość zarządcza: UE Kraków (2000 – 2010), UJK Kielce (2002 – 2005);
4. Analiza czynnikowa w rachunkowości: UE Kraków (2000 – 2004);
5. Problemy chaosu deterministycznego w ekonomii: UE Kraków (2000 – 2005);
6. Statystyka: UJ Kraków (2002 – 2012);
7. Seminarium magisterskie: UE Kraków (2000 – 2013);
8. Teoria prognoz: UKSW Warszawa (2010 – 2013);
9. Ekonometria i teoria prognoz ekonomicznych: UJK Kielce (2002 – 2005).

T. Ureda